

3. Obyvatelstvo

V Plzeňském kraji bylo k rozhodnému okamžiku sčítání, který připadl na půlnoc z 26. na 27. března 2021, sečteno 581 436 obyvatel s obvyklým pobytem, tedy 5,5 % z celkového počtu obyvatel ČR. Mezi kraji se Plzeňský region zařadil na osmé místo, první byl Středočeský a poslední Karlovarský kraj. V meziokresním porovnání žilo v rámci kraje dle výsledků cenzu nejvíce osob v okrese Plzeň-město (33,3 %), Klatovy (14,4 %) a Plzeň-sever (13,7 %). Nejméně obyvatel měl okres Rokycany s necelými 50 tisíci (8,4 % z počtu obyvatel celkem v kraji). Obcí s nejvyšším počtem obyvatel ke dni sčítání byla Plzeň (174 007), dále Klatovy (21 579) a Rokycany s 13 758 občany. Naopak nejméně obyvatel žilo v Čilé na Rokycansku (23), v Kaničkách na Domažlicku (28) a v obcích Hvoždany (okres Domažlice) a Hradiště (okres Rokycany) shodně 31 osob.

3.1 Věková struktura

Věková struktura obyvatel kraje byla obdobná jako v celé republice, nejvyšší podíl zaujímaly osoby ve věku 15–64 let, a to 63,5 % (shodně v kraji i ČR). Seniori tvořili 20,8 % všech občanů Plzeňského regionu a tento podíl byl o 0,4 procentní body (dále jen p. b.) vyšší než v republice celkem. Naopak podíl dětí do 14 let věku byl v kraji nižší než republikový a činil 15,6 %. V členění na nižší územní celky byl nejvyšší podíl dětí ve věku 0–14 let v SO ORP Nýřany (17,3 %) a Přeštice a Horšovský Týn (shodně 16,5 %), nejnižší pak v Horažďovicích, kde dosáhl pouze hodnoty 14,2 %. Osoby v produktivním věku zaujímaly nejvýraznější podíl ve správním obvodu Tachov, nejméně jich žilo v Nepomuku. Seniorská složka obyvatel pak byla v rámci správních obvodů nejzásadnější v Nepomuku a Horažďovicích, nejmenší podíl tvořila naopak v SO ORP Tachov a Nýřany.

Tab. 3.1.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Obyvatelstvo celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)			Index stáří ¹⁾	Průměrný věk (roky)	
			0–14	15–64	65 a více		muži	ženy
Plzeňský kraj	581 436	50,3	15,6	63,5	20,8	132,9	41,7	44,3
Blovice	12 078	50,1	16,0	61,5	22,5	140,7	42,6	45,0
Domažlice	39 322	50,8	15,9	62,8	21,3	133,9	42,1	44,3
Horažďovice	11 011	49,9	14,2	61,4	24,4	171,3	43,8	47,1
Horšovský Týn	14 447	49,4	16,5	63,6	19,9	120,8	41,5	43,3
Klatovy	49 506	50,7	15,4	62,5	22,1	144,0	42,5	45,0
Kralovice	21 817	49,6	15,2	62,4	22,5	148,2	42,9	45,1
Nepomuk	10 931	49,6	15,2	60,2	24,5	161,1	43,8	45,8
Nýřany	58 100	50,0	17,3	64,1	18,6	107,3	40,7	42,7
Plzeň	193 858	50,7	15,0	64,4	20,6	136,7	41,2	44,2
Přeštice	22 206	50,0	16,5	63,3	20,1	121,7	41,5	43,8
Rokycany	48 809	50,1	15,9	62,5	21,6	136,0	42,2	44,8
Stod	23 998	49,4	16,1	64,0	19,9	124,0	41,4	43,7
Stříbro	16 552	49,8	15,9	65,1	19,1	120,1	41,4	43,7
Sušice	23 141	50,5	14,9	61,0	24,2	162,9	43,6	46,6
Tachov	35 660	49,9	16,0	65,6	18,4	114,4	40,9	43,1

¹⁾ počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let

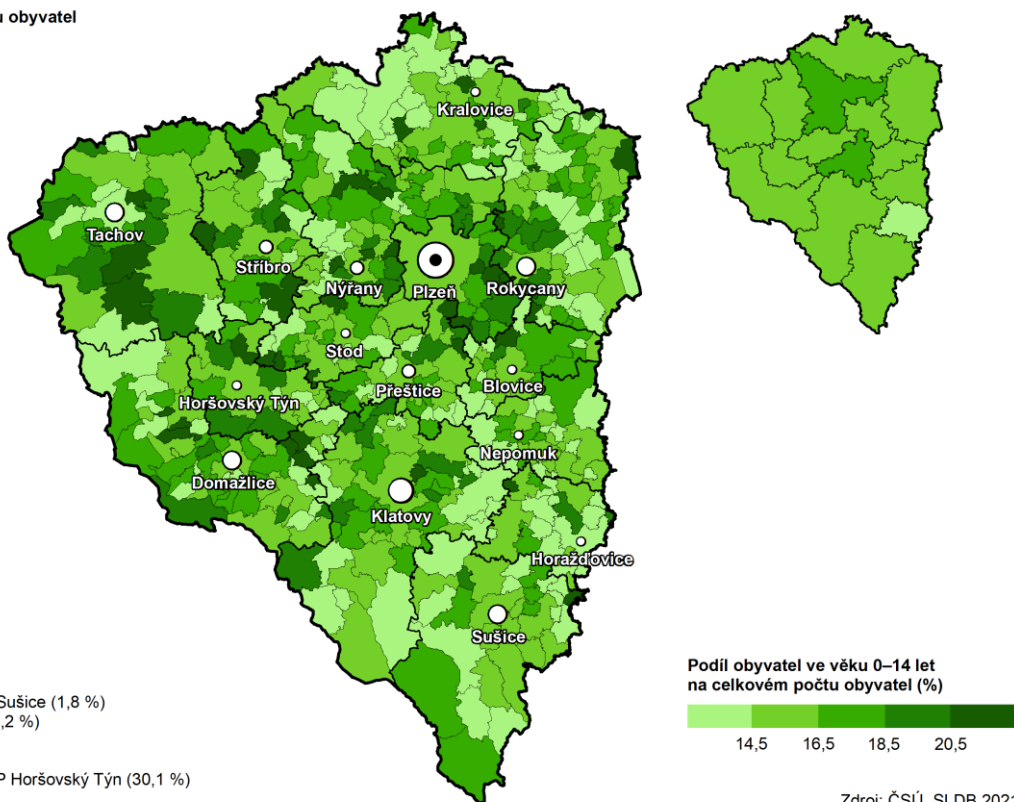
Z celkového počtu obyvatel kraje činily ženy 50,3 %, tento podíl je o 0,4 p. b. nižší než v celé ČR a mezi kraji se s ním region zařadil až na předposlední třinácté místo. Nižší podíl žen byl zjištěn jen na Vysočině, nejvyšší naopak v Praze, Moravskoslezském a Olomouckém kraji. Při porovnání správních obvodů obcí s rozšířenou působností v kraji bylo více žen než mužů nejvýrazněji na Domažlicku, Plzeňsku a Klatovsku. Muži převažovali podle výsledků cenzu nejvíce v SO ORP Stod a Horšovský Týn.

Děti v obcích a správních obvodech ORP Plzeňského kraje

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

- 100 000 a více
- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999
- Méně než 5 000

Průměrný věk obyvatel Plzeňského kraje, kteří vyplnili sčítací formulář, byl o 0,3 roku vyšší než v celé ČR, mezi kraji se zařadil na osmé místo a činil 43,0 let. Vyšší hodnoty dosáhl u žen (44,3) než u mužů (41,7) a v rámci SO ORP byl tento rozdíl mezi pohlavími nejvýraznější v Horažďovicích (3,3 roku), kde byl zaznamenán nejvyšší průměrný věk žen, a to 47,1 let. Také u mužů byl nejvyšší průměrný věk zjištěn ve správním obvodu Horažďovice, nejnižší naopak v Nýřanech (u obou pohlaví).

Tab. 3.1.2 Obyvatelstvo podle věku a okresů

Kraj, okresy	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku (%)								
		0–4	5–14	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Plzeňský kraj	581 436	5,2	10,5	9,1	12,3	14,9	15,0	12,3	12,5	8,3
Domažlice	53 769	5,1	10,9	9,5	11,2	13,9	15,7	12,7	13,3	7,6
Klatovy	83 658	4,8	10,3	9,3	10,3	13,5	15,4	13,5	13,9	9,1
Plzeň-město	193 858	5,2	9,9	9,1	14,2	15,7	14,1	11,3	11,5	9,0
Plzeň-jih	69 213	5,2	10,8	8,8	11,3	14,9	15,3	12,5	13,2	8,0
Plzeň-sever	79 917	5,3	11,4	9,0	11,4	15,5	15,6	12,2	12,2	7,4
Rokycany	48 809	5,3	10,5	8,5	11,3	14,8	15,3	12,6	13,1	8,5
Tachov	52 212	5,3	10,7	9,3	12,7	14,7	15,3	13,4	12,2	6,4

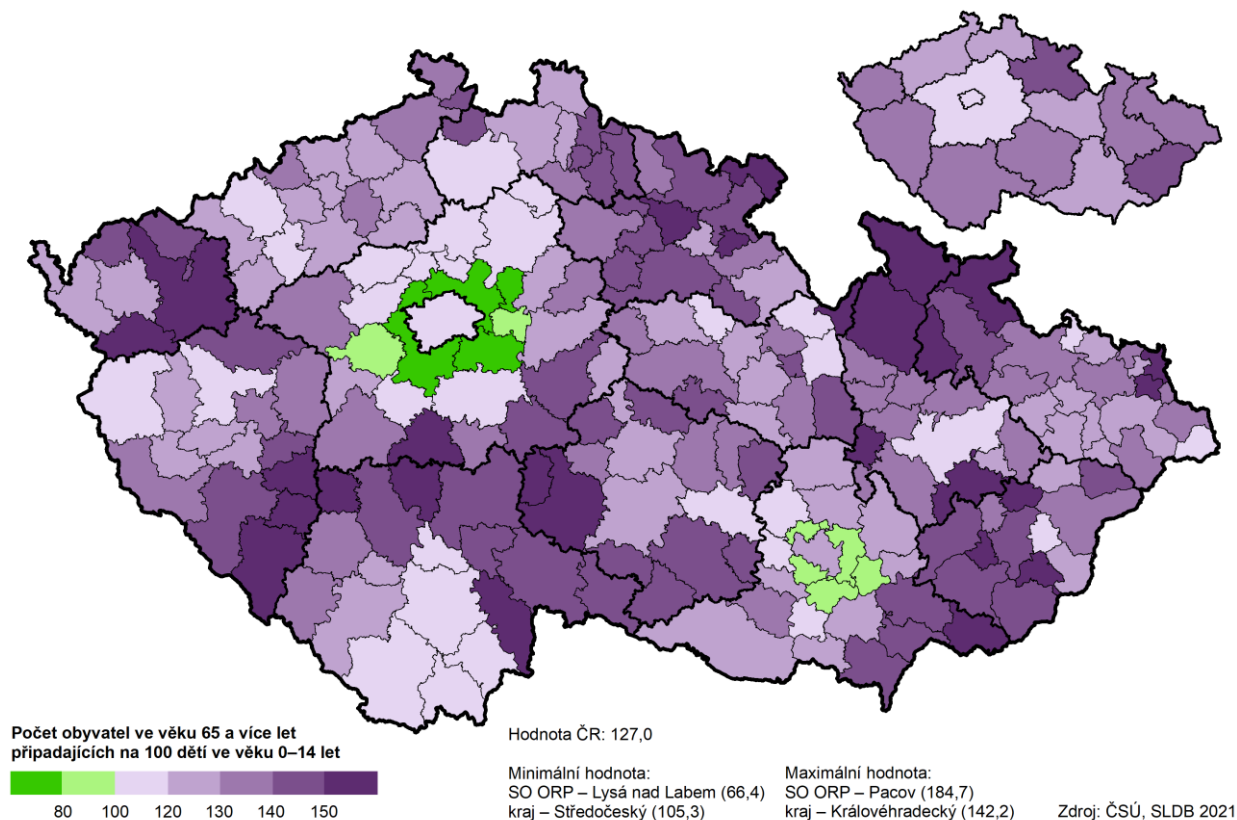
Rozdělíme-li obyvatelstvo regionu podle podrobnějších věkových skupin, nejvíce se v kraji sečetlo osob ve věku 35–54 let (29,9 %). V meziokresním porovnání vyplnilo v této věkové skupině dotazník nejvíce obyvatel okresu Plzeň-sever (31,1 %) a Plzeň-jih (30,2 %).

Tab. 3.1.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů

Kraj, okresy	Muži	v tom podle věku (%)			Ženy	v tom podle věku (%)		
		0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
Plzeňský kraj	288 879	16,1	65,8	18,1	292 557	15,2	61,3	23,5
Domažlice	26 652	16,4	64,8	18,8	27 117	15,7	61,2	23,0
Klatovy	41 382	15,6	64,3	20,1	42 276	14,6	59,6	25,8
Plzeň-město	95 518	15,6	66,9	17,5	98 340	14,5	61,9	23,6
Plzeň-jih	34 782	16,4	65,0	18,6	34 431	15,8	60,5	23,8
Plzeň-sever	40 044	17,1	65,5	17,4	39 873	16,3	61,8	21,8
Rokycany	24 334	16,5	64,7	18,9	24 475	15,3	60,4	24,3
Tachov	26 167	16,2	67,7	16,1	26 045	15,8	63,2	21,1

Index stáří (počet osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0–14 let) v kraji dosáhl hodnoty 132,9 a byl o 5,9 vyšší než v ČR (127,0). V mezikrajském srovnání zaujal sedmé místo, nejvyšší byl tento index v Královéhradeckém a nejnižší ve Středočeském kraji. Když porovnáme nižší územní celky v našem regionu, tak nejvyšší hodnota tohoto indexu byla zjištěna v SO ORP Horažďovice a Sušice, nejnižší pak v Nýřanech a Tachově.

Index stáří ve správních obvodech ORP a krajích

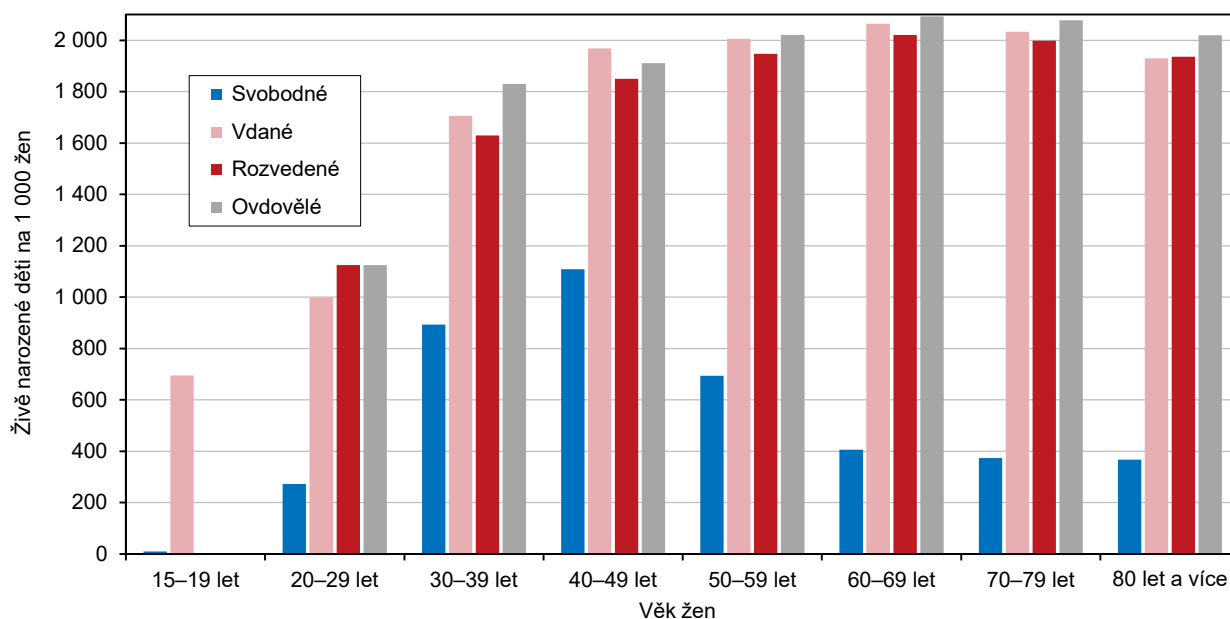
3.2 Rodinný stav

Obyvatelstvo ve věku 15 let a více lze z výsledků sčítání rozčlenit také podle **rodinného stavu**. V Plzeňském kraji v tomto členění zaujímaly nejvýraznější podíl osoby vdané, resp. ženaté. Z celkového počtu mužů ve věku 15 let a více, u kterých byl zjištěn rodinný stav (240 699), byla téměř polovina ženatých a 36,9 % svobodných. U žen v této věkové skupině se zjištěným rodinným stavem (246 696) bylo 45,5 % provdaných

a čtvrtina svobodných. V detailním pohledu tak vidíme, že bylo v kraji více svobodných mužů než žen a většina jich byla mladších 40 let. Žen bylo více rozvedených i ovdovělých, výrazný rozdíl je u ovdovělých starších 60 let.

Jako druh rodinného stavu uvedlo v Plzeňském kraji 261 osob **registrované partnerství**, převažovali muži (64,8 %), přičemž u obou pohlaví žila téměř polovina v Plzni. V celé České republice zvolilo tuhle možnost přes 5 tisíc osob. Mezi kraji se Plzeňský region zařadil na šesté místo, nejvíce osob v registrovaném partnerství se sečetlo v Praze (1 519) a nejméně na Vysočině (106).

Graf 3.1 Počet dětí na 1 000 žen podle rodinného stavu a věku žen v Plzeňském kraji

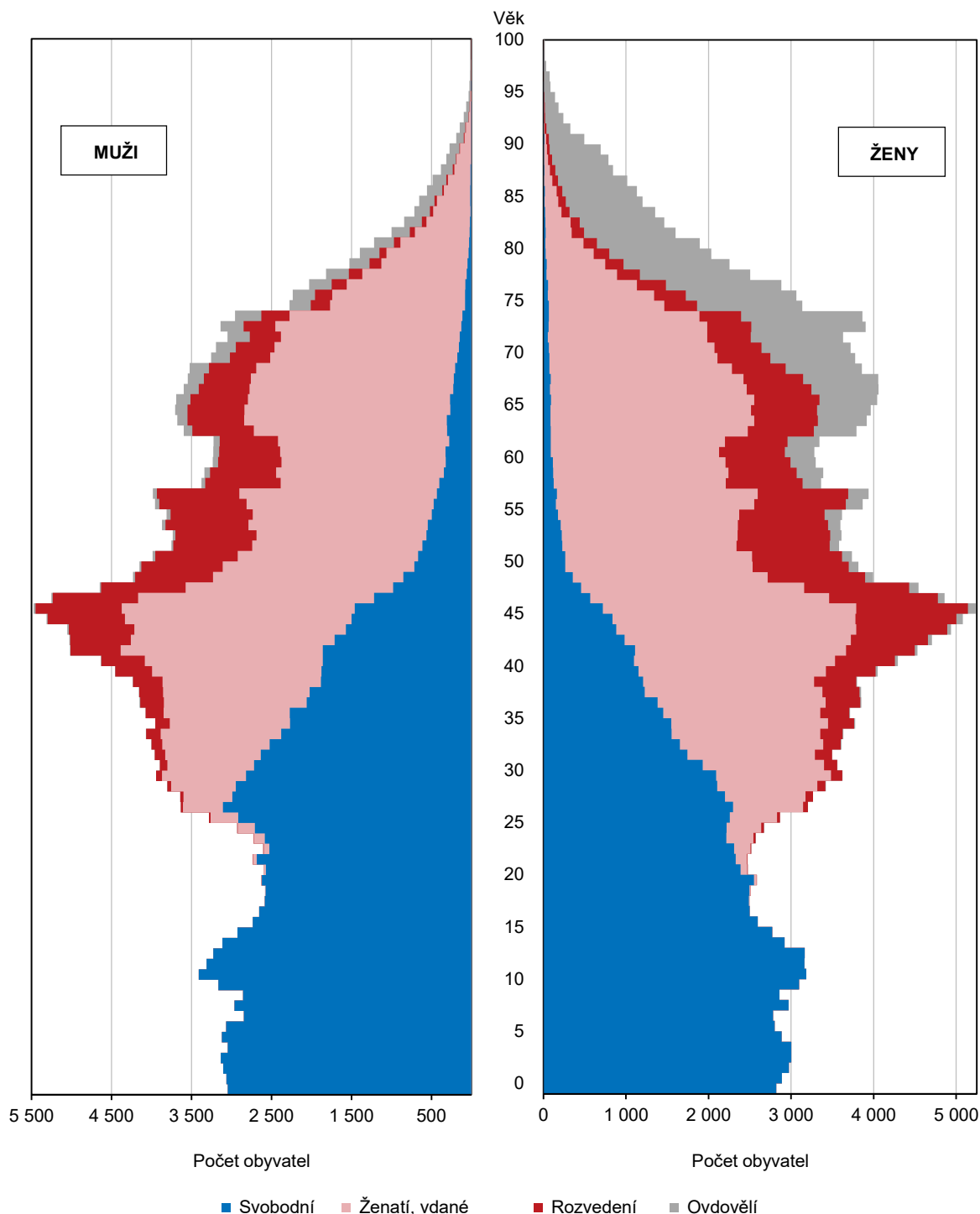

Tab. 3.2.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, rodinného stavu a věku

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Muži	z toho podle rodinného stavu (%)				Ženy	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Celkem ve věku 15 let a více	242 403	36,9	47,2	12,9	3,0	248 039	25,6	45,5	15,3	13,5
v tom ve věku:										
15–19 let	13 538	100,0	0,0	-	-	12 938	99,8	0,2	-	-
20–24 let	13 482	97,7	2,1	0,1	-	12 834	93,4	6,2	0,4	0,0
25–29 let	17 514	84,7	14,3	0,8	0,0	15 586	71,7	26,1	2,0	0,0
30–34 let	20 074	65,7	31,1	3,1	0,0	18 059	50,0	44,3	5,5	0,1
35–39 let	20 765	51,0	42,1	6,7	0,1	19 111	35,9	52,9	10,8	0,3
40–49 let	49 489	30,2	52,4	17,0	0,3	46 469	17,6	58,1	22,8	1,4
50–59 let	38 211	13,8	58,6	26,3	1,1	36 695	5,2	60,7	29,0	5,1
60–69 let	35 180	7,7	68,2	20,0	4,0	37 735	2,3	60,9	20,4	16,4
70 let a více	34 150	3,7	70,6	10,4	15,3	48 612	1,6	36,2	11,5	50,7

Graf 3.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu v Plzeňském kraji

3.3 Plodnost žen

U žen ve věku 15 let a více se z výsledků cenzu zjišťoval také **počet živě narozených dětí**. V Plzeňském kraji žilo 248 039 žen ve věku 15 let a více a těm se v průběhu jejich dosavadního života narodilo 378 531 dětí. Na 1 000 žen, u kterých byl zjištěn počet živě narozených dětí, tedy připadlo celkem 1 565 dětí. Téměř polovina žen byla matkami dvou dětí (45,3 %). Podíl bezdětných žen z celkového zjištěného počtu žen ve věku 15 let a více činil 21,2 %, matek s jedním dítětem byla téměř pětina, se třemi dětmi 11,2 % a se čtyřmi a více téměř 3 %. Z podrobnějšího členění dle věku je zřejmé, že mladé ženy byly zřídka matkami. Teprve u žen ve věku 25–29 let už bylo více než 40 % žen matkou, z toho 63,7 % s jedním dítětem. V dalších skupinách již roste podíl matek s více dětmi a naopak klesá počet matek bezdětných, kterých bylo ve skupině 30–34 let ještě přes 30 %.

Tab. 3.3.1 Ženy podle počtu živě narozených dětí a věku

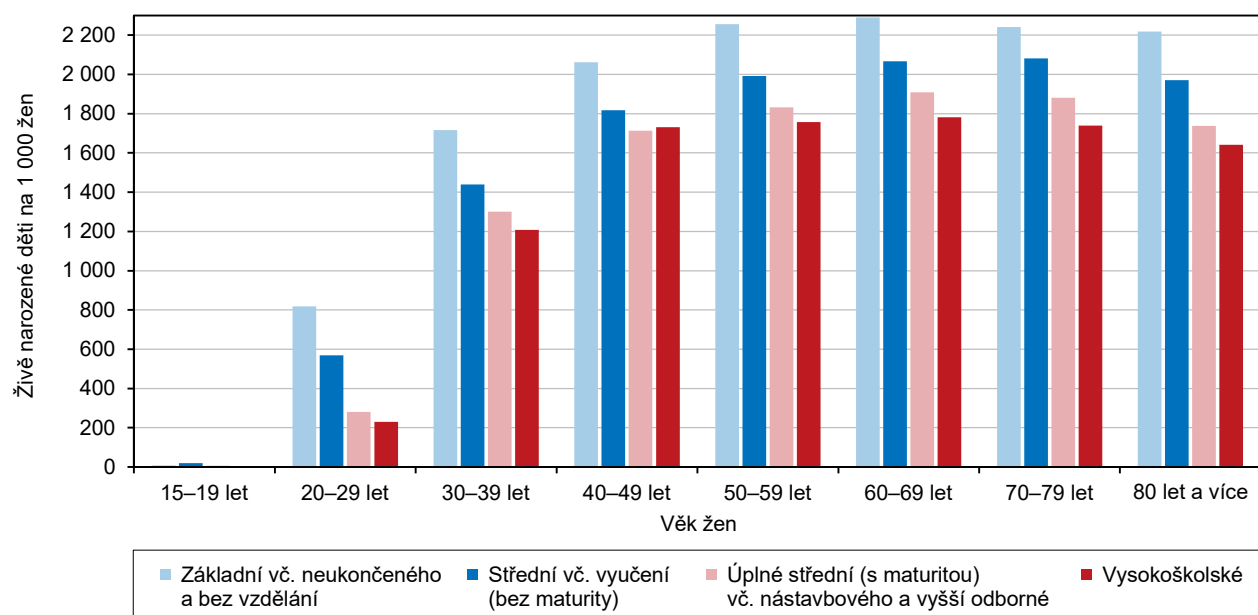
(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Celkem	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Ženy ve věku 15 let a více	248 039	21,2	19,5	45,3	11,2	2,1	0,8	1 565
v tom ve věku:								
15–19 let	12 938	99,0	0,9	0,1	0,0	-	-	12
20–24 let	12 834	86,3	10,4	2,6	0,5	0,1	0,0	176
25–29 let	15 586	59,4	25,9	12,1	2,0	0,4	0,3	594
30–34 let	18 059	31,6	31,3	30,6	5,0	1,0	0,5	1 144
35–39 let	19 111	17,6	25,6	45,3	9,1	1,7	0,7	1 543
40–44 let	22 642	10,6	23,3	52,1	11,0	2,2	0,9	1 743
45–49 let	23 827	7,8	22,5	53,7	12,5	2,5	1,0	1 829
50–59 let	36 695	5,6	20,2	56,6	13,8	2,8	1,1	1 921
60–69 let	37 735	4,2	14,9	60,4	16,8	2,9	0,9	2 023
70 let a více	48 612	4,0	17,8	57,6	16,4	3,0	1,1	2 006

Tab. 3.3.2 Ženy podle počtu živě narozených dětí a nejvyššího dosaženého vzdělání

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Ženy ve věku 15 let a více	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Celkem¹⁾	248 039	21,2	19,5	45,3	11,2	2,1	0,8	1 565
z toho vzdělání:								
bez vzdělání	1 472	39,0	11,3	23,7	12,6	7,6	5,7	1 615
základní vč. neukončeného	38 212	35,7	11,6	31,9	14,4	4,2	2,1	1 476
střední vč. vyučení (bez maturity)	69 356	10,9	19,1	52,3	14,6	2,5	0,7	1 810
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	83 545	19,9	21,7	48,4	8,8	1,1	0,2	1 501
vyšší odborné, konzervatoř	5 205	29,2	25,3	38,4	5,9	0,9	0,2	1 246
vysokoškolské	37 624	26,5	22,8	42,7	7,0	0,8	0,2	1 333
nezjištěno	12 625	x	x	x	x	x	x	1 836

¹⁾ podíly vypočteny z hodnot včetně žen s nezjištěným vzděláním**Graf 3.3 Počet dětí na 1 000 žen podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku žen v Plzeňském kraji**

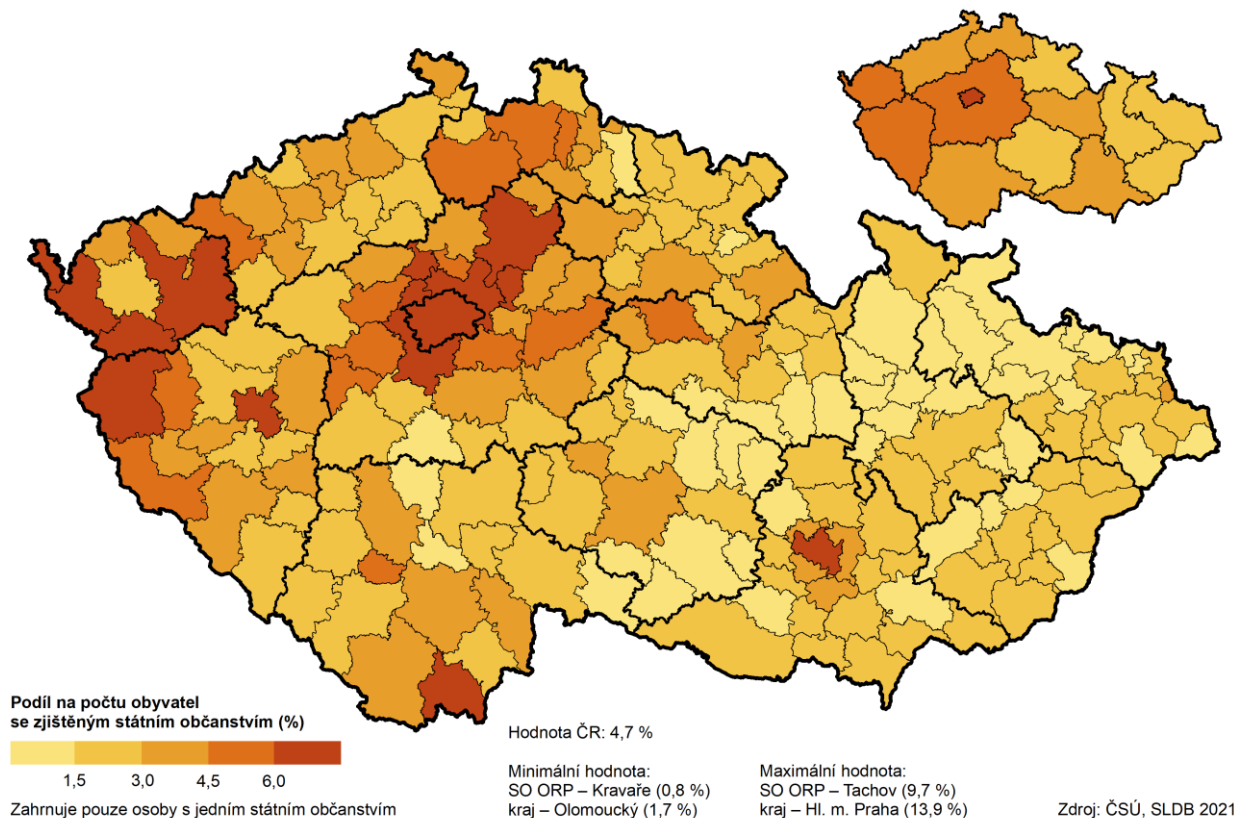
Ve **vzdělanostní struktuře žen** ve věku 15 let a více mají nejméně zastoupení ženy s úplným středním vzděláním s maturitou (více než 83,5 tis.), ze zjištěných hodnot má téměř polovina z nich dvě děti a více než pětina jedno dítě. Ženy se středním vzděláním bez maturity tvoří druhou nejčetnější skupinu (necelých 70 tis.), u více než poloviny bylo zjištěno, že je matkou dvou dětí, téměř u pětiny jednoho a 14,6 % má děti tři. Ženy bez vzdělání mají oproti ostatním vyšší podíl žen bezdětných (39,0 %), ale zároveň i vyšší podíl matek se čtyřmi a více dětmi.

3.4 Státní občanství

Z celkového počtu obyvatel žilo podle výsledků sčítání 2021 na území Plzeňského kraje 546 497 osob se **státním občanstvím ČR**, tj. 94,3 % z obyvatel, u kterých byl ukazatel zjištěn. Další početnější skupinu tvořily osoby se státním občanstvím Ukrajiny (2,0 %), Slovenska (1,1 %) a Vietnamu (0,9 %). Z hlediska pohlaví se jednalo o převahu žen nad muži u ruského, čínského, kazachstánského, českého, slovenského a polského občanství, naopak muži výrazně převažovali u Indů, Italů, Srbů, Britů nebo Němců. Podle věkových skupin jsou nejčastěji zastoupeni lidé v produktivním věku, dětská složka byla významná u osob z Vietnamu nebo Číny, naopak vysoký podíl tvořili senioři s občanstvím Rakouska a Německa.

Ve srovnání s celorepublikovým podílem je v kraji méně občanů s českým občanstvím (o 0,9 p. b. ze zjištěných hodnot), ale více obyvatel s občanstvím ukrajinským (o 0,5 p. b.), vietnamským (o 0,4 p. b.) i slovenským (o 0,2 p. b.). Cizinci představovali v Plzeňském kraji 32 906 osob, tj. 5,7 % z celkového počtu obyvatel regionu se zjištěným občanstvím. Tímto podílem přesahuje kraj republikový průměr o 1,0 p. b. V mezikrajském porovnání se řadí Plzeňský region na druhé místo za Prahu (14,0 %), těsně se dostal i před Karlovarský kraj (5,5 %), který stál ještě při minulém cenzu před ním. Z celkového počtu cizinců v kraji bylo 37,7 % ze zemí EU, 40,2 % z ostatních evropských zemí a dalších 22,1 % ze zemí mimo Evropu.

Obyvatelstvo s cizím státním občanstvím ve správních obvodech ORP a krajích

Tab. 3.4.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a státního občanství^{*)}

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	581 436	49,7	50,3	15,6	63,5	20,8
z toho podle státního občanství:						
Česká republika	546 497	49,3	50,7	15,9	62,2	21,9
cizí státní občanství	32 906	55,3	44,7	11,8	85,2	3,0
země EU mimo ČR	12 411	56,1	43,9	8,8	86,1	5,1
z toho:						
Bulharsko	1 765	61,4	38,6	6,3	91,9	1,8
Itálie	69	79,7	20,3	1,4	72,5	26,1
Maďarsko	606	56,1	43,9	13,5	85,5	1,0
Německo	546	76,0	24,0	2,0	62,1	35,9
Nizozemsko	76	69,7	30,3	6,6	67,1	26,3
Polsko	704	49,9	50,1	8,9	78,1	12,9
Rakousko	36	66,7	33,3	8,3	38,9	52,8
Rumunsko	1 772	67,1	32,9	10,7	86,3	3,0
Slovensko	6 505	49,8	50,2	9,3	88,1	2,6
ostatní evropské země	13 230	54,3	45,7	9,3	88,8	1,9
z toho:						
Bělorusko	464	50,0	50,0	6,3	92,5	1,3
Moldavsko	402	52,5	47,5	18,9	79,9	1,2
Rusko	558	43,0	57,0	9,0	87,3	3,8
Srbsko	133	76,7	23,3	1,5	97,0	1,5
Ukrajina	11 412	54,4	45,6	9,3	89,1	1,7
Velká Británie a Severní Irsko	96	76,0	24,0	8,3	76,0	15,6
země mimo Evropu	7 265	55,8	44,2	21,3	77,3	1,4
z toho:						
Čína	112	48,2	51,8	25,0	74,1	0,9
Indie	140	82,1	17,9	5,7	94,3	-
Japonsko	59	59,3	40,7	3,4	94,9	1,7
Kazachstán	154	48,7	51,3	2,6	94,8	2,6
Mongolsko	359	52,4	47,6	18,1	81,9	-
Nepál	138	69,6	30,4	5,8	94,2	-
Spojené státy americké	73	67,1	32,9	2,7	78,1	19,2
Vietnam	5 336	54,1	45,9	25,9	72,8	1,3
nezjištěno	2 030	x	x	x	x	x

^{*)} Osoby s dvojitým nebo vícenásobným státním občanstvím se zařazují do jednoho státního občanství podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.

3.5 Národnost, mateřský jazyk

Uvedení **národnosti** bylo při vyplňování dotazníku zcela dobrovolné, respondent si mohl vybrat i dvě národnosti nebo žádnou. Nejpočetnější skupinou byla národnost česká, kterou v Plzeňském kraji zvolilo 94,1 % z obyvatel, kteří odpověděli na tuto otázku, zhruba třetina národnost neuvedla. Podíl osob, které se přihlásily k české národnosti, je o 5,1 p. b. vyšší než v celé ČR, v mezikrajském porovnání se pak region zařadil na sedmé místo. Další výraznější zastoupení v kraji měla národnost slovenská (2,0 %), ukrajinská (1,9 %) a vietnamská (0,9 %). K ukrajinské národnosti se v Plzeňském kraji přihlásilo 7 476 osob, jejich podíl na celkovém počtu obyvatel se zjištěnou národností přesahuje republikový průměr o 0,6 p. b. a mezi kraji se řadí na druhé místo za Prahu (3,6 %).

Pokud zohledníme pohlaví, u osob, které se hlásily k ruské, čínské, polské, české a slovenské národnosti, převažovaly ženy, naopak u slezské, německé, moravské, maďarské, ukrajinské a romské to byli muži.

Nejvyšší podíl osob v produktivním věku měli respondenti s ukrajinskou nebo ruskou národností, výrazný podíl osob v seniorské složce měla národnost německá a dětí do 14 let věku pak čínská a romská.

Tab. 3.5.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a národnosti

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	581 436	49,7	50,3	15,6	63,5	20,8
z toho národnost ¹⁾ :						
česká	363 670	48,4	51,6	14,3	61,7	24,0
slovenská	7 596	49,2	50,8	8,1	71,1	20,8
ukrajinská	7 476	50,7	49,3	9,3	88,7	2,1
německá	1 575	56,5	43,5	8,3	56,8	34,9
moravská	1 083	55,7	44,3	5,5	70,5	24,0
ruská	810	41,0	59,0	9,6	81,5	8,9
romská	785	50,4	49,6	19,9	74,0	6,1
maďarská	683	51,4	48,6	8,2	73,4	18,4
polská	616	48,4	51,6	9,4	73,1	17,5
slezská	75	77,3	22,7	-	81,3	18,7
čínská	73	42,5	57,5	32,9	64,4	2,7

¹⁾ Osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou národnostech.

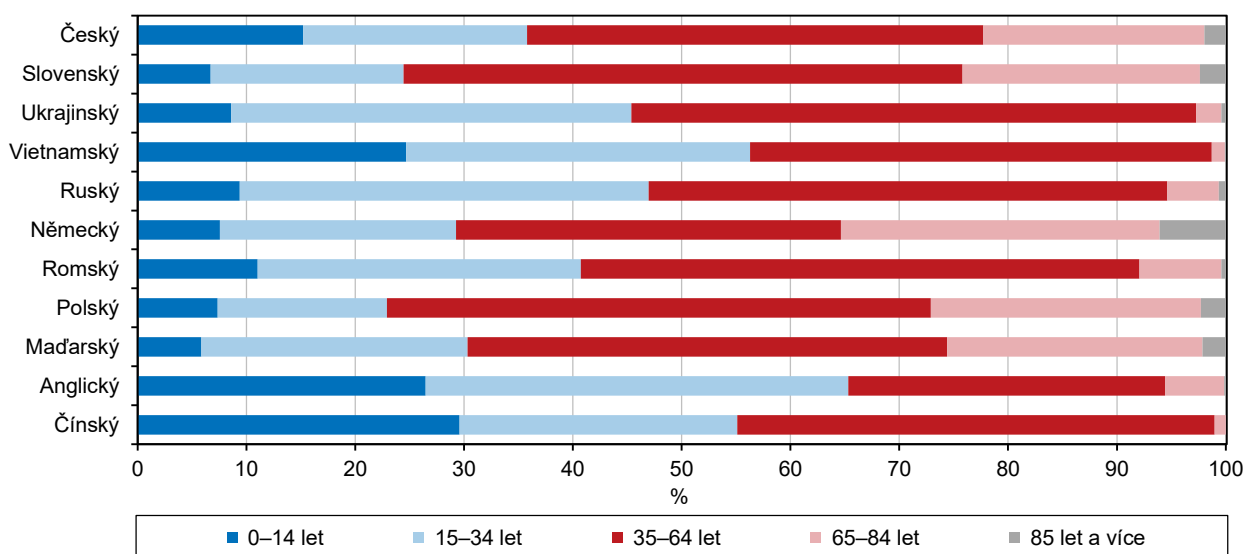
Z výsledků SLDB 2021 vyplývá, že 94,4 % obyvatel kraje, kteří uvedli svůj **mateřský jazyk**, za něj považuje češtinu, mírně převažují ženy a jedná se hlavně o osoby v produktivním věku. Z ostatních jazyků byl nejvíce zastoupen slovenský (2,0 %), ukrajinský (1,8 %) a vietnamský (1,0 %). Pokud někdo uvedl dva mateřské jazyky, což metodika umožňovala, jsou započteny v obou případech.

Tab. 3.5.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a mateřského jazyka

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	581 436	49,7	50,3	15,6	63,5	20,8
z toho mateřský jazyk ¹⁾ :						
český	508 173	48,9	51,1	15,2	62,5	22,3
slovenský	10 823	48,9	51,1	6,7	69,1	24,2
ukrajinský	9 773	50,2	49,8	8,6	88,7	2,7
vietnamský	5 284	52,4	47,6	24,7	74,1	1,3
ruský	4 149	48,7	51,3	9,4	85,2	5,4
německý	2 144	56,5	43,5	7,6	57,1	35,4
romský	1 299	52,7	47,3	11,0	81,1	7,9
polský	926	47,8	52,2	7,3	65,6	27,1
maďarský	891	49,4	50,6	5,8	68,6	25,6
anglický	718	61,3	38,7	26,5	68,0	5,6
čínský	98	44,9	55,1	29,6	69,4	1,0
moravský	55	67,3	32,7	5,5	72,7	21,8
slezský	5	40,0	60,0	-	100,0	-

¹⁾ Osoby, které uvedly dva mateřské jazyky, jsou započteny v obou mateřských jazycích.

Graf 3.4 Obyvatelstvo podle vybraného mateřského jazyka a věku v Plzeňském kraji¹⁾

¹⁾ zahrnuje osoby s jedním nebo dvěma mateřskými jazyky

3.6 Vztah k náboženské víře

Další dobrovolnou otázkou byla **náboženská víra**. Ve formuláři bylo možné vybrat, zda je osoba věřící, k jakému směru, hnutí nebo církvi se hlásí anebo že je bez víry. V Plzeňském kraji ponechala zhruba třetina dotázaných (32,2 %) otázku bez odpovědi, více než polovina (51,8 %) uvedla, že je bez vyznání a 15,9 % respondentů se k víře přihlásilo. Z celkového počtu osob hlásících se k víře se 51,2 % přihlásilo ke konkrétní církvi nebo směru. V kategorii bez víry a neuvedeno převažovali v regionu muži, u věřících osob naopak ženy. V členění podle věku bylo nejvýraznější zastoupení věřících i bez víry ve skupině produktivních osob, podíl dětské složky byl vyšší u skupiny bez víry a neuvedeno, naopak podíl seniorů byl vyšší u věřících.

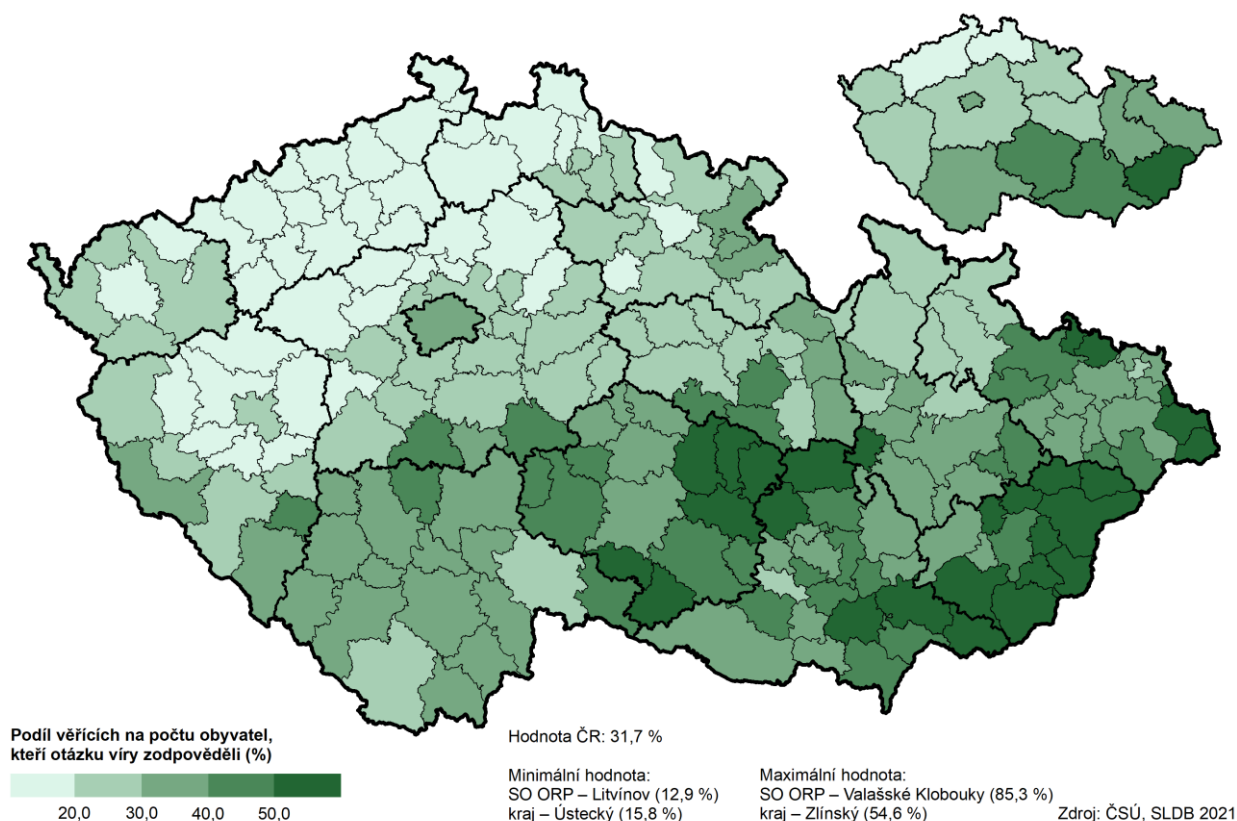
Tab. 3.6.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a náboženské víry

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0-14	15-64	65 a více
Obyvatelstvo	581 436	49,7	50,3	15,6	63,5	20,8
z toho podle náboženské víry:						
bez náboženské víry	301 315	50,5	49,5	16,1	65,8	18,1
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	47 467	45,1	54,9	8,6	53,6	37,9
věřící - nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	45 159	44,8	55,2	7,4	68,0	24,6
neuvedeno	187 495	50,7	49,3	18,8	61,4	19,8

Podíl věřících na počtu obyvatel, kteří otázku víry zodpověděli, byl v Plzeňském kraji o 8,2 p. b. nižší než v ČR celkem, v mezikrajském porovnání se region s 23,5 % dostal až na desáté místo, přičemž na prvním místě byl Zlínský a na posledním Ústecký kraj. Porovnáme-li menší územní celky, byl tento podíl v rámci kraje nejvyšší v SO ORP Horažďovice (42,5 %), Sušice a Domažlice, nejnižší naopak ve správních obvodech Nýřany (15,5 %), Rokycany a Kralovice. Zhruba uprostřed byla Plzeň, kde podíl dosáhl na necelých 25 %.

Pokud porovnáme obyvatelstvo podle vztahu k náboženské víře z pohledu velikostních skupin obcí v kraji, je zřejmé, že vysoký podíl věřících žije v menších obcích do 199 obyvatel (16,6 %), ale také ve městě Klatovy (19,4 %), jediné obci v kraji, která patří do skupiny s 20 000–49 999 obyvateli. V Plzni se mezi věřící přihlásilo 17,4 % dotázaných a ve městech s 10–20 tisíci obyvateli 17,8 %. Mezi věřícími převažují ženy, při členění dle velikostních skupin obcí nejvýrazněji v Klatovech (57,1 %) a dalších větších městech s více než 10 tisíci obyvateli.

Věřící obyvatelstvo ve správních obvodech ORP a krajích

Tab. 3.6.2 Obyvatelstvo podle náboženské víry, pohlaví a velikostních skupin obcí

	Věřící						Bez náboženské víry		Neuvedeno	
	celkem		muži		ženy		počet	%	počet	%
	počet	%	počet	%	počet	%				
Plzeňský kraj	92 626	15,9	41 658	45,0	50 968	55,0	301 315	51,8	187 495	32,2
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	3 080	16,6	1 432	46,5	1 648	53,5	9 159	49,3	6 330	34,1
200–499	7 836	15,5	3 588	45,8	4 248	54,2	25 353	50,1	17 437	34,4
500–999	8 197	15,5	3 643	44,4	4 554	55,6	26 624	50,5	17 921	34,0
1 000–1 999	10 765	15,5	4 895	45,5	5 870	54,5	35 898	51,5	22 982	33,0
2 000–4 999	13 745	14,0	6 079	44,2	7 666	55,8	52 732	53,7	31 733	32,3
5 000–9 999	6 106	12,6	2 767	45,3	3 339	54,7	27 219	56,3	15 044	31,1
10 000–19 999	8 469	17,8	3 685	43,5	4 784	56,5	23 979	50,3	15 241	32,0
20 000–49 999	4 194	19,4	1 799	42,9	2 395	57,1	10 075	46,7	7 310	33,9
50 000–99 999	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
100 000 a více	30 234	17,4	13 770	45,5	16 464	54,5	90 276	51,9	53 497	30,7

Mezi věřícími, kteří se v Plzeňském kraji přihlásili ke konkrétní církvi, náboženské společnosti nebo směru, převládaly ženy (54,9 %) nad muži a vyšší podíl tvořili kromě osob ve věku 15–64 let také senioři (37,9 %). Nejvíce věřících v kraji bylo římskokatolického vyznání. K této církvi se přihlásilo téměř 23 tisíc osob, z nichž 57,7 % tvořily ženy, a seniorská složka zde dokonce převážila osoby v produktivním věku o 2,3 p. b. Výrazné zastoupení v regionu měli též zastánci katolické víry, křesťanství a pravoslavné víry.

Tab. 3.6.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a církve, náboženské společnosti nebo směru

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	47 467	45,1	54,9	8,6	53,6	37,9
z toho:						
Církev římskokatolická	22 810	42,3	57,7	8,8	44,4	46,8
katolická víra (katolík)	8 336	41,9	58,1	6,5	47,2	46,3
křesťanství	3 244	45,1	54,9	9,6	64,4	26,0
Pravoslavná církev v českých zemích	2 514	49,4	50,6	9,4	83,4	7,2
Jedi	1 030	80,4	19,6	9,4	89,7	0,9
Českobratrská církev evangelická	924	40,9	59,1	8,1	40,3	51,6
Církev československá husitská	618	42,7	57,3	5,0	29,4	65,5
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	582	43,3	56,7	7,4	70,1	22,5
Církev řeckokatolická	564	44,7	55,3	5,9	52,0	42,2
Církev řeckokatolická	489	47,2	52,8	10,2	82,8	7,0

3.7 Místo bydliště v době narození

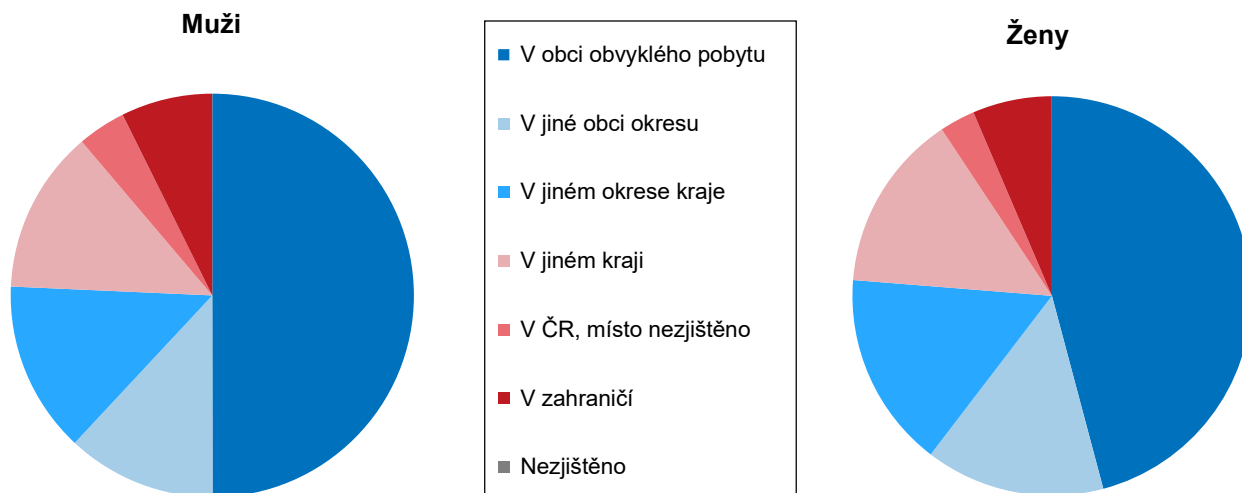
Podle zjištěných výsledků sčítání žilo 93,1 % obyvatelstva Plzeňského kraje v době narození na území České republiky, mírně převažovaly ženy. Tento podíl byl o 0,4 p. b. nižší než v ČR celkem, v mezikrajském porovnání se region zařadil až na dvanácté místo. Nejvíce osob mělo **místo narození** na území ČR na Vysočině (97,1 %) a nejméně v Praze (84,4 %). Podíváme-li se na místo se zjištěným bydlištěm při narození podrobněji, v kraji se v obci obvyklého pobytu narodilo téměř 280 tisíc osob, což je více než polovina (53,4 %) lidí obvykle bydlících v Plzeňském kraji s místem narození na území ČR. V tomto případě převažovali muži a vysoký podíl tvořily děti do 14 let věku. V jiné obci okresu se narodilo 14,8 % obyvatel regionu narozených v ČR, více bylo žen a čtvrtinu tvořili senioři. Téměř 17 % obyvatel kraje narozených v ČR uvedlo místo narození v jiném okrese kraje a dalších 15,3 % v jiném kraji. Necelých 40 tisíc osob v Plzeňském kraji zvolilo zahraničí jako místo bydliště v době narození.

Tab. 3.7.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a místa bydliště v době narození

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	581 436	49,7	50,3	15,6	63,5	20,8
v tom:						
narození v České republice	541 395	49,4	50,6	16,5	62,2	21,3
v tom:						
v obci obvyklého pobytu	278 528	51,8	48,2	25,9	58,0	16,1
v jiné obci okresu	77 137	44,8	55,2	7,9	66,9	25,2
v jiném okrese kraje	86 149	46,1	53,9	8,0	66,5	25,5
v jiném kraji	80 013	47,3	52,7	4,7	65,8	29,5
v ČR, místo nezjištěno	19 568	57,1	42,9	2,6	69,4	28,0
narození v zahraničí	39 979	52,9	47,1	4,1	82,0	13,9
z toho ve Slovenské republice	12 628	49,3	50,7	.	.	.
nezjištěno	62	x	x	x	x	x

Své obvyklé bydliště v obci, v níž se narodili, měla necelá polovina obyvatel kraje (47,9 %), tzv. rodáků. Jejich podíl na obyvatelstvu se zjištěným bydlištěm v době narození byl nejvyšší v obci Maňovice na Horažďovicku, Štichovice na Kralovicku a Postřekov na Domažlicku. Naopak nejnižší byl tento podíl v obci Liblín na Rokycansku, Černovice na Stodsku a Velečín na Kralovicku. V členění podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností na tom byla nejlépe Plzeň, Horažďovice a Klatovy, nejnižší podíl byl pak v Nýřanech, ve Stodě a Tachově.

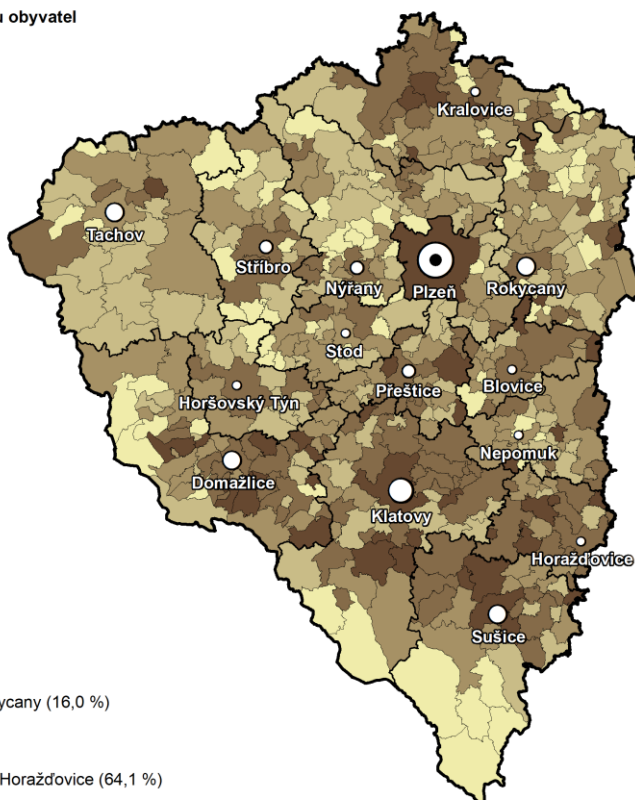
Graf 3.5 Obyvatelstvo podle místa bydliště v době narození a pohlaví v Plzeňském kraji

Obyvatelstvo s bydlištěm v době narození v obci obvyklého pobytu v obcích a správních obvodech ORP Plzeňského kraje

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

- 100 000 a více
- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999
- Méně než 5 000

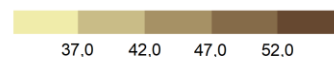

Hodnota kraje: 47,9 %

Minimální hodnota:
obec – Liblín, SO ORP Rokycany (16,0 %)
SO ORP – Nýřany (41,6 %)

Maximální hodnota:
obec – Maňovice, SO ORP Horažďovice (64,1 %)
SO ORP – Plzeň (52,9 %)

Podíl na obyvatelstvu se zjištěným bydlištěm v době narození (%)

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021

3.8 Vzdělanostní struktura

Další problematikou, která se rozebírala během sčítání, byla struktura obyvatel ve věku 15 let a více podle **nejvyššího dosaženého vzdělání**. Na území Plzeňského kraje uvedla v rozhodném okamžiku v této věkové skupině více než třetina osob (35,2 %) jako nejvyšší dosažené střední vzdělání včetně vyučení bez maturity a 33,0 % úplné střední vzdělání s maturitou včetně nástavbového a pomaturitního. V první skupině převažovali muži (57,2 %), ve druhé naopak ženy, v obou případech nejčastěji ve věku 40–49 let. Základní

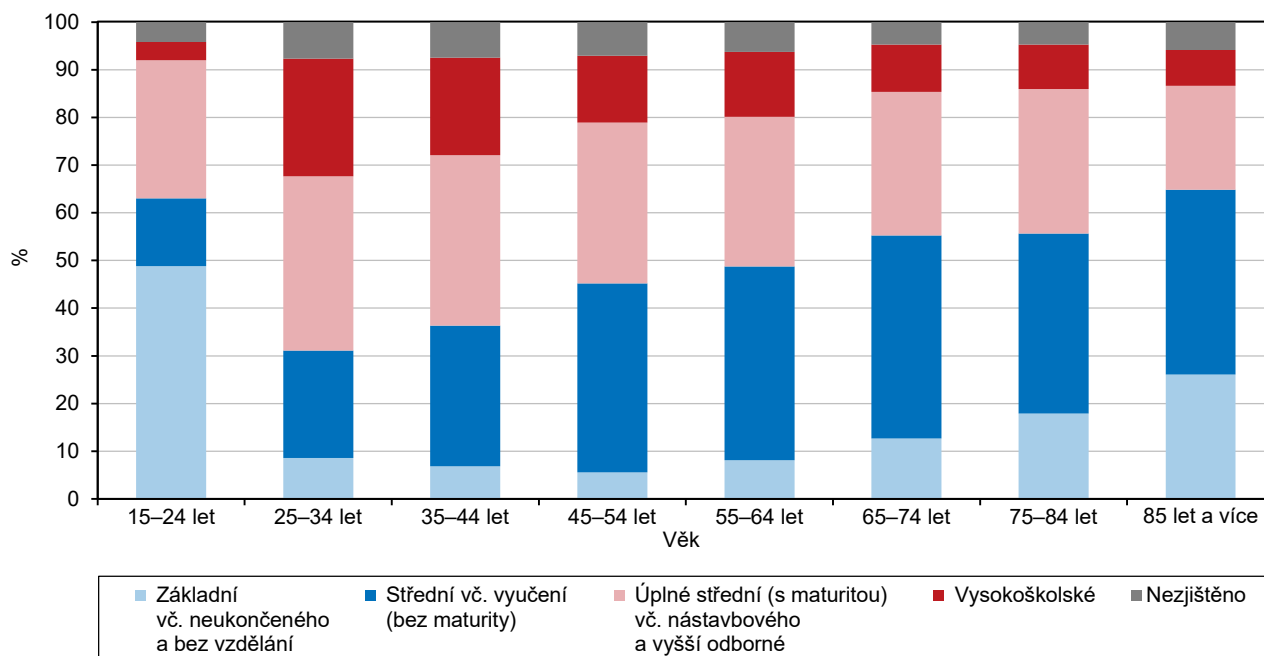

vzdělání včetně neukončeného bylo zjištěno u 14,0 % obyvatel kraje, z toho bylo téměř 60 % žen a výrazně převažovaly osoby do 19 let věku. Vysokoškolské vzdělání uvedlo přes 70 tisíc obyvatel regionu, více bylo žen, ale u doktorského studia výrazně převažovali muži. Z celkového počtu vysokoškoláků jich bylo nejvíce ve věkové skupině 30–39 let.

Tab. 3.8.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání

	Celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)						
			15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 a více
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	490 442	50,6	5,4	12,1	15,9	19,6	15,3	14,9	16,9
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:									
bez vzdělání	3 037	48,5	16,0	11,7	16,3	16,1	15,0	13,0	11,9
základní vč. neukončeného	64 163	59,6	34,2	9,4	8,4	8,4	6,5	12,2	20,9
střední vč. vyučení (bez maturity)	162 010	42,8	1,1	8,0	11,9	21,4	17,9	19,3	20,3
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	151 830	55,0	1,1	16,0	16,5	20,7	16,3	13,5	15,8
vyšší odborné, konzervatoř	7 896	65,9	0,1	21,7	34,3	23,2	8,6	4,2	7,9
vysokoškolské	70 888	53,1	-	13,9	26,9	21,7	14,9	12,3	10,4
bakalářské	16 566	63,6	-	32,1	35,0	22,5	7,3	2,3	0,8
magisterské	51 416	51,0	-	8,7	24,5	21,0	17,4	15,3	13,0
doktorské	2 906	30,8	-	1,0	24,3	29,2	12,5	13,9	19,0
nezjištěno	30 618	x	x	x	x	x	x	x	x

Graf 3.6 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku

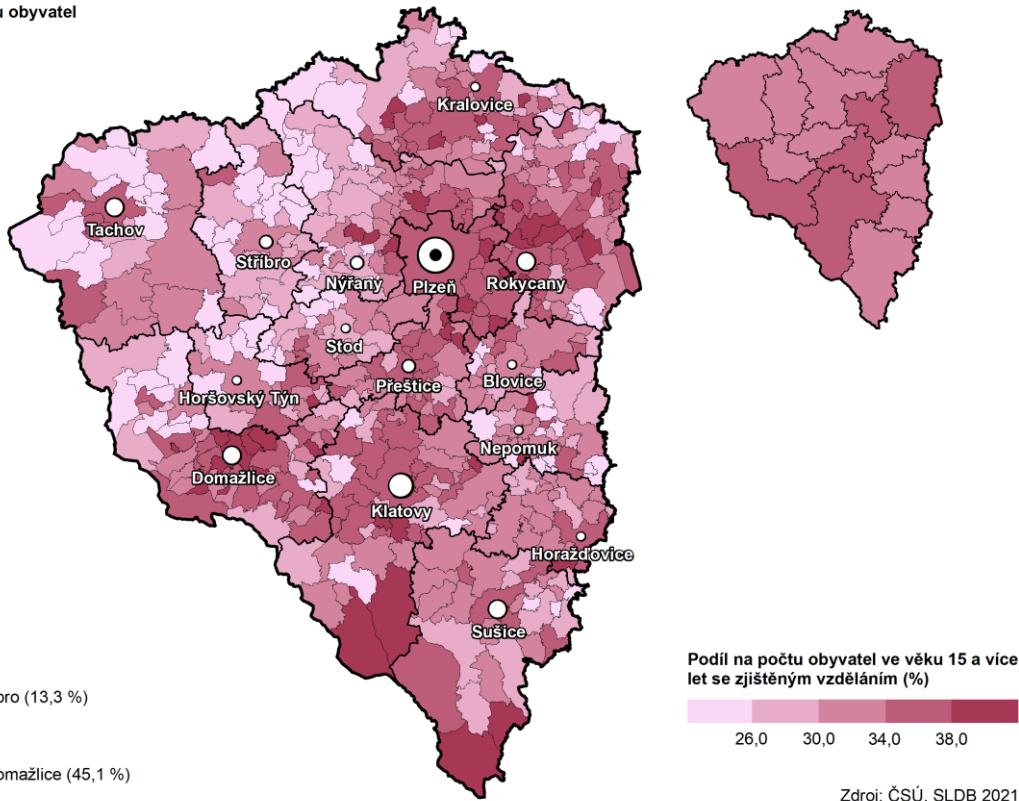

Budeme-li srovnávat SO ORP v našem kraji podle **vzdělanostní struktury**, nejvyšší podíl osob se středním vzděláním s maturitou včetně nástavbového, pomaturitního a vyššího odborného studia na počtu obyvatel ve věku 15 let a více se zjištěným vzděláním byl zaznamenán v Plzni, Rokycanech a Domažlicích, nejnižší naopak ve Stříbře, Nepomuku a Horšovském Týně. Podíl osob s vysokoškolským vzděláním na stejném základu pak byl nejvýraznější kromě Plzně i v Přešticích a Nýřanech, nejméně vysokoškoláků bylo v SO ORP Horšovský Týn, Tachov a Stříbro.

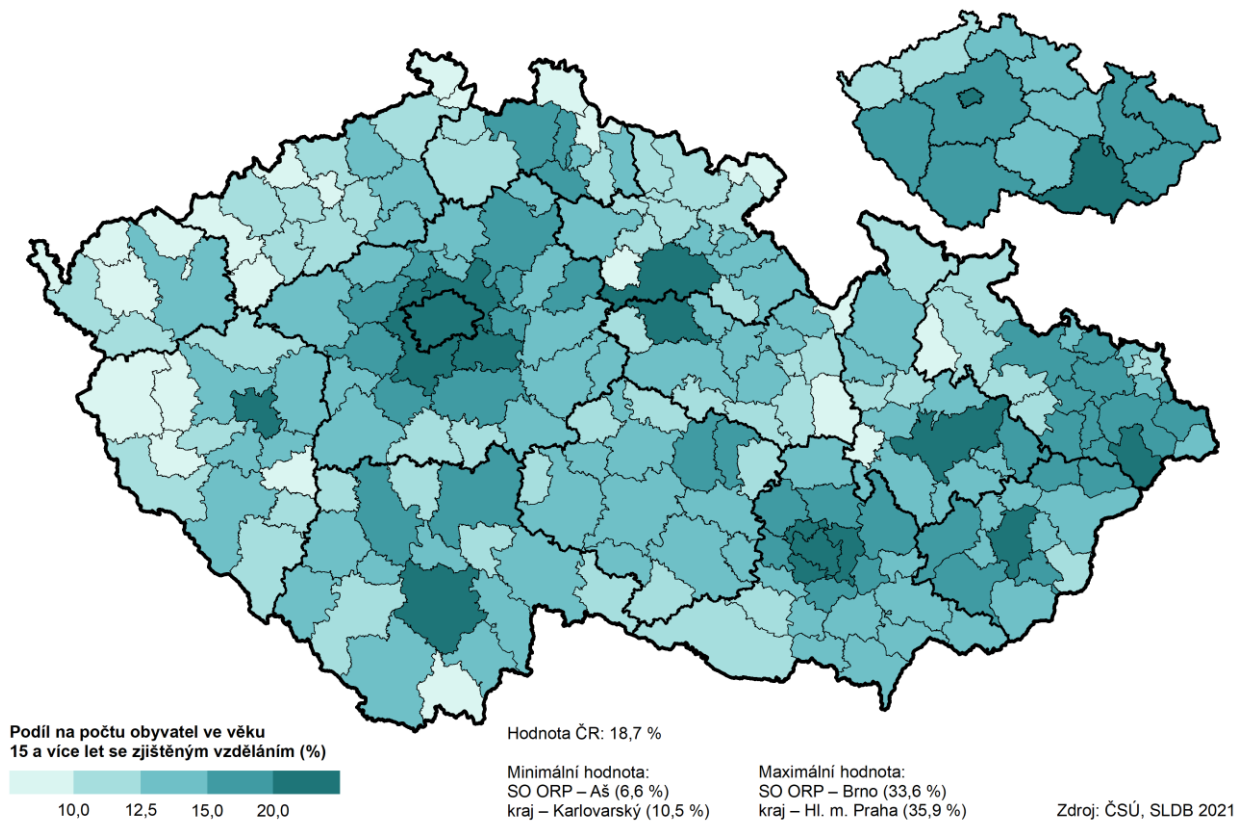
Obyvatelstvo se středním vzděláním s maturitou včetně nástavbového, pomaturitního a vyššího odborného studia v obcích a správních obvodech ORP Plzeňského kraje

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

- 100 000 a více
- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999
- Méně než 5 000

Obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním ve správních obvodech ORP a krajích

Téměř třetina obyvatel regionu ve věku 15 let a více žila v Plzni, více než pětina z nich dosáhla vysokoškolského vzdělání, 35,7 % úplného středního a 27,2 % středního vzdělání bez maturity vč. vyučení. Další významné zastoupení měli obyvatelé obcí s počtem obyvatel 2 000–4 999 (16,8 %), přičemž nejvíce z nich dosáhlo středoškolského vzdělání bez maturity. Třetí nejpočetnější skupinou jsou obyvatelé obcí s počtem obyvatel 1 000–1 999 (11,8 %), z nichž mělo necelých 40 % středoškolské vzdělání bez maturity.

Tab. 3.8.2 Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání a velikostních skupin obcí

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání (%)					
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	vyšší odborné, konzervatoř	vysokoškolské
Plzeňský kraj	490 442	0,7	14,0	35,2	33,0	1,7	15,4
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	15 622	0,8	15,3	44,6	28,4	1,3	9,6
200–499	42 395	1,0	15,6	42,9	29,4	1,4	9,8
500–999	44 033	0,6	14,8	40,3	31,2	1,4	11,8
1 000–1 999	57 861	0,7	14,8	39,6	31,5	1,4	11,9
2 000–4 999	82 309	0,7	15,3	38,4	31,7	1,5	12,4
5 000–9 999	40 711	0,7	15,8	36,6	32,2	1,4	13,2
10 000–19 999	40 586	0,7	14,2	34,5	35,2	1,8	13,6
20 000–49 999	18 447	0,5	12,5	32,8	35,5	1,8	17,1
50 000–99 999	-	-	-	-	-	-	-
100 000 a více	148 478	0,6	11,6	27,2	35,7	2,2	22,7

3.9 Způsob bydlení

Převažujícím způsobem bydlení v Plzeňském kraji je bydlení v bytech, podle výsledků sčítání tak žilo 95,1 % z celkového počtu bydlících osob a bylo to o 0,9 p. b. méně než v celé ČR. V mezikrajském porovnání se tímto podílem region zařadil na předposlední místo, nižší hodnoty bylo dosaženo už jen v Karlovarském kraji, naopak nejvíce osob žilo v bytech v Praze (97,0 %). Když bychom posuzovali situaci podle pohlaví, v kraji mírně převažují ženy žijící v bytech, v celé republice je jejich podíl vyšší o 0,3 p. b. Více než 11 tisíc bydlících osob uvedlo jako způsob bydlení zařízení, zde převažují muži, přes 60 % osob v zařízeních je v produktivním a více než třetina (34,3 %) v poproduktivním věku. Mimo byty a zařízení žilo dle cenzu v kraji 2,9 % bydlících osob, více jich bylo mužského pohlaví a významný podíl tvořili ti ve věkové skupině 15–64 let (72,8 %).

Osoby, které ve formuláři deklarovaly jako způsob bydlení žádné obydlí, jsou považovány za osoby bez domova a v kraji jich bylo celkem 67. Téměř 80 % z nich byli muži a skoro 90 % v produktivním věku. Mezi kraji to byl nejnižší počet, nejvíce jich bylo zaznamenáno v Moravskoslezském kraji a v Praze. Celkem v České republice tuto možnost ve sčítacím formuláři vybralo 3 726 osob, v tom jich bylo 1,8 % z Plzeňského kraje.

Tab. 3.9.1 Obyvatelstvo podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Bydlící osoby celkem	581 369	49,7	50,3	15,7	63,5	20,8
v tom:						
v bytech	552 931	49,2	50,8	16,0	63,3	20,7
v zařízeních	11 387	56,0	44,0	4,9	60,7	34,3
mimo byty a zařízení	17 051	61,8	38,2	12,3	72,8	14,9
Osoby bez domova	67	79,1	20,9	1,5	89,6	9,0